

ΠΩΣ ΕΘΕΜΕΛΙΩΘΗΣΑΝ ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΝΩΜΕΝΑΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Μία θαυμαστή πρόοδος μέσω μυριών αγώνων

Υπό του κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΜΑΛΑΦΟΥΡΗ

Περί τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰῶνος, μεγάλοι ἑλληνικοὶ ἐμπορικοὶ οἶκοι τοῦ Λονδίνου ἱδρυσαν στὴ Νέα Ὁρλεάνη, τὴ Νέα Ὑόρκη, τὴ Βοστώνη καὶ τὴ Σαβάννα τῆς Γεωργίας ὑποκαταστήματα ἢ γραφεῖα γιὰ τὴν ἐξαγωγή βαμβακιοῦ καὶ ἄλλων ἀμερικανικῶν προϊόντων. Οἱ διευθυνταὶ τῶν καταστημάτων αὐτῶν ἦταν ἀνθρώποι μορφωμένοι καὶ με πείρα τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ δὲν ἀργησαν νὰ διακριθοῦν τόσο στὴν ἐμπορικὴ ὅσο καὶ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῶν πόλεων ὅπου ἔμεναν. Οἱ ἀπόγονοι μερικῶν ἀπ' αὐτούς, ὅπως τῶν Γαλάτηδων καὶ τῶν Ράλληδων, ἐξακολουθοῦν νὰ κατέχουν μέχρι σήμερα ἐξέχουσα θέση στὴν ἀμερικανικὴ κοινωνία. Κατὰ τὸν πρώτον Παγκόσμιον πόλεμον ὁ Στέφανος Γαλάτης ἦταν ἀπὸ τοὺς ὁργανωτὲς τοῦ American Ambulance Field Service καὶ ὅταν τὸ 1940 ἱδρῦθη τὸ Greek War Relief Association, Inc., ἡ οἰκογένεια Γαλάτη ἦταν ἀπὸ τὶς πρώτες ποὺ ἔσπευσαν νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν θυμάτων τοῦ πολέμου στὴν Ἑλλάδα. Δυστυχῶς, οἱ ἑλληνικοὶ αὐτοὶ ἐξαγωγικοὶ οἶκοι δὲν διειρηθήσαν ἐπὶ πολλὰ χρόνια, καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος, πρὶν ἀρχίσει τὸ μεταναστευτικὸ ρεῦμα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὰ περισσότερα γραφεῖα, εἶχαν παύσει νὰ λειτουργοῦν.

Τὸ 1857 ὁ Σπύρος Μπαζάνος ἀπὸ τὰ Τζιτζινα τῆς Σπάρτης ἱδρυσεν ἕνα μικρὸ ἑλληνικὸ ἐστιατόριον μετὰ τὸ ὄνομα «Πελοπόννησος», στὴν ὁδὸ Ρουζβέλτ ἀρ. 7, τῆς Νέας Ὑόρκης. Λίγο ἀργότερα ἀρχισαν νὰ λειτουργοῦν καὶ δύο ξενοδοχεῖα ὕπνου καὶ φαγητοῦ, γιὰ τοὺς Ἕλληνας ναυτικούς κυρίως. Τὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ ἦταν κάποιου Καραγκιόζη, στὴν ὁδὸ Γουῶτερ τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τὸ ἄλλο, στὴν ὁδὸ Φέρρυ, ἀνῆκε σὲ κάποιον Σκοπελίτη. Τὰ ἐστιατόρια αὐτὰ εἶχαν ἀποκλειστικῶς ἑλληνικὴ πελατεία καὶ ἑλληνικὴ κουζίνα. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνη, μεταξύ τοῦ 1850 καὶ τοῦ 1890 οἱ λίγες ἑκατοντάδες Ἕλληνες ποὺ εἶχαν φθάσει στὴν Ἀμερικὴ, ἀρχίζαν τὴ σταδιοδρομίαν τους ὡς ζαχαροπλάστες ἢ πλανόδιοι πωληταὶ λουλουδιῶν καὶ φρούτων, ποὺ σιγὰ-σιγὰ ἀνοίγαν δικά τους καταστήματα στὶς κεντρικὰς γωνίας τῶν μεγάλων πόλεων. Λίγο ἀργότερα ἀρκετοὶ Ἕλληνες μετανάστες κατῴρθωσαν νὰ ἀναμιχθοῦν μετὰ ἐπιτυχίαν στὸ ἐμπόριον τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ στὴ βιομηχανία σιγαρέττων. Ἐν τῷ μεταξύ μετανάστες ἀπὸ τὴν Καστοριά, τὴ Σιάτιστα καὶ ἄλλες πόλεις τῆς Μακεδονίας, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχαν διαπρέψει ὡς τεχνίτες γουναράδες στὰ μεγάλα κέντρα τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίως στὴ Λειψία, εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἀσχολοῦνται μετὰ τὴ βιομηχανία γουναρικῶν. Τὸ ἐμπόριον τῶν τροφίμων, λιανικῆς κυρίως πωλήσεως, τράβηξε ἐπίσης πολλοὺς Ἕλληνας στὰ πρώτα χρόνια τῆς μεταναστεύσεως. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἦσαν μικροεισαγωγεῖς ἑλληνικῶν προϊόντων, ὅπως τυριῶν, λαδιοῦ, κλπ., ποὺ τὰ ζητοῦσαν οἱ Ἕλληνες μετανάστες, ἀσυνήθιστοι ἀκόμη στὴν ἀμερικανικὴ κουζίνα. Αὐτὲς ἦταν οἱ ἀρχικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν ἑλλήνων, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ στιλβωτήρια, στὰ ὁποῖα γρήγορα ἐξετόπισαν τοὺς Ἰταλοὺς καὶ τοὺς ἄλλων ἐθνικοτήτων ἀνταγωνιστάς των. Στὰ ἐστιατόρια, ἐπεδόθησαν ἀργότερα οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ στὸν κλάδον αὐτὸν ἔπεσαν τόσο ἄθροοι, ὥστε σήμερα περισσότεροι Ἕλληνες νὰ ἔχουν ἐστιατόρια παρά κάθε ἄλλου εἶδους ἐπιχειρήσεις.

Γενικῶς οἱ Ἕλληνες προτιμοῦσαν τὶς ἐργασίας ποὺμποροῦσαν ν' ἀποδώσουν ἄμεσα

κέρδη και γι' αυτό ελάχιστοι άσχολήθηκαν με την καλλιέργεια της γής, την κτηνοτροφία ή την άλιεία. Σύμφωνα με τις επίσημες άμερικανικές στατιστικές του 1930 και του 1940 μικρό ποσοστό Ελλήνων της Άμερικής έμεινε σε άγροτικά κέντρα, αλλά και από τους τελευταίους αυτούς πολύ λίγοι έπεδίδοντο σε γεωργικές ή κτηνοτροφικές έργασίες. Το 1930 ή άπογραφή έδειξε σύνολο Έλλήνων στην Άμερική 303.751. Άπ' αυτούς 276.915 έμεναν σε άστικά κέντρα και οι 26.836 σε άγροτικές περιφέρειες, μόνον όμως 5.037 ήσχολούντο με την γεωργία. Το 1940 από το σύνολο των 326.672 Έλλήνων οι 298.83 έμεναν σε πόλεις και οι 28.289 σε άγροτικές περιφέρειες, μόνον όμως οι 6.511 έπεδίδοντο στην γεωργία ή την κτηνοτροφία. Άπό τους άριθμούς αυτούς γίνεται φανερό ότι στη μεγάλη τους πλειονότητα οι Έλληνες άνέκαθεν έδειξαν προτίμηση στην Άμερική για τα άστικά κέντρα και ότι και στις περιπτώσεις άκόμη που ήταν έγκατεστημένοι σε άγροτικές περιφέρειες προτιμούσαν πάντοτε σχεδόν να επιδίδωνται σε έπιχειρήσεις.

Έτσι σήμερα είναι ζήτημα αν ύπάρχη πόλις των Ήν. Πολιτειών, έστω και ή μικρότερη, χωρίς έλληνικές έπιχειρήσεις κάποιου είδους. Παντού θα εύρη κανείς έστιατόρια, μικρά ή μεγάλα, ζαχαροπλαστεία, ποτοπωλεία, μεγάλα έδωδιμοπωλεία (γκροσαρίες), πρατήρια φρούτων, καπνοπωλεία, άνθοπωλεία, πλυντήρια, καθαριστήρια, σιλιβωτήρια, θέατρα ή άλλες έπιχειρήσεις που ανήκουν σε Έλληνες. Τα καταστήματα αυτά είναι σε κεντρικά σημεία ή σε διασταυρώσεις δρόμων, ώστε να δημιουργηται ή εντύπωση και μεταξύ των Άμερικανών, ότι ή άναλογία των Έλλήνων στον πληθυσμό κάθε πόλεως είναι μεγαλύτερη από τον πραγματικό τους άριθμό. Το 1940, ή μεγάλη έφημερίς «The Evening Sun» της Βαλτιμόρης, με άφορμή ώρισμένους άριθμούς της άπογραφής που είχαν δημοσιευθή τότε σχετικώς με την έλληνική μετανάστευση, έγραψε ότι «οι παυταχού παρόντες Έλληνες καταστηματάρχαι άποτελούν τόσο δυναμικό στοιχείο σε κάθε πόλη ή χωριό των Ήνωμένων Πολιτειών και κάνουν την παρουσία τους τόσο αισθητή, ώστε να νομίζη κανείς ότι είναι άπειρως περισσότεροι από τους μετανάστες άλλων έθνικοτήτων, μεγάλο ποσοστό των όποιων εργάζεται σε εργοστάσια ή σε άλλες έργασίες που τους φέρνουν σε λιγώτερη έπαφή με το πολύ κοινό».

Τά έμπόδια που είχαν να ύπερπηδήσουν οι μετανάστες ήταν πολλά και διάφορα, αλλά τα ύπέμεναν με καρτερία και έδειξαν τόση άφοσίωση στο σκοπό τους να γίνουν άνεξάρτητοι, τόση έπιμονή, τόση έργατικότητα, ώστε να κατορθώσουν, πολύ πιο γρήγορα εν άναλογία με τους μετανάστες άλλων έθνικοτήτων, να δημιουργήσουν το είδος εκείνο των άτομικών έπιχειρήσεων, που άκόμα και σ' αυτή τη χώρα των μεγάλων «τράστ» και των άπροσώπων άνωνύμων έταιρειών, άποτελεί τόν άκρογωνιαίο λίθο μιάς πραγματικά ύγιους έθνικής οικονομίας.

Στην άρχή της εξέλιξης των έλληνικών έπιχειρήσεων, το μεγάλο κεφάλαιο δέν έθεώρησε έπικίνδυνο την άνάπτυξή τους. Όταν όμως διαρκώς περισσότερα έλληνικά καταστήματα ξεφύτρωναν, όταν οι χθεσνοί εργάτες ή ύπάλληλοι έγίνοντο με τη σειρά τους μικροεπιχειρηματίες, οι μεγάλες έταιρείες προσπάτησαν με κάθε τρόπο να έκτοπίσουν τους Έλληνες. Αυτό συνέβη κυρίως στον κλάδο της βιομηχανίας σιγαρέττων, στον όποιο μόνο μία μεγάλη έλληνική έπιχείρησις, των Άδελφών Στεφάνου στη Φιλαδέλφεια, επέζησε και έξακολουθη να εύδοκιμη. Σε άλλες περιπτώσεις, οι έλληνικές έπιχειρήσεις ώρισμένου κλάδου περιώρισθηκαν επαισθητώς σε μερικά τμήματα της χώρας, ενώ σε άλλα έξακολουθούν να εύδοκιμούν. Έπί πολλά χρόνια στο Σικάγο και στις Μεσοδυτικές και Νότιες Πολιτείες εν γένει, οι Έλληνες κρατούν άκόμη τα σκήπτρα στη βιομηχανία και το έμπόριο ζαχαρωτών, ενώ στη Νέα Ύόρκη και σε άλλα κέντρα τα έλληνικά ζαχαροπλαστεία έχουν έλαττωθή σε άριθμό, και εκείνων που λειτουργούν άκόμη, ο κύκλος των έργασιών δέν είναι πιά σημαντικός. Σε άλλες πόλεις, όπως στον Άγιο Φραγκίσκο, π.χ., τα 80% των καταστημάτων έδωδισμων και άποικιακών (γκροσαρίες) είναι άκόμη στα χέρια των Έλλήνων, που διατηρούν τις καλύτερες έπιχειρήσεις του είδους, χωρίς να τους έχει έπηρεάσει ο συναγωνισμός των chain stores, δηλαδή τα πολλά όμοιου είδους καταστήματα που ανήκουν σε μεγάλες έταιρείες.

Εισαγωγικοί οἶκοι

Ὁ πρῶτος εισαγωγικός οἶκος ἑλληνικῶν προϊόντων ἰδρύθηκε στή Νέα Ὑόρκη τὸ 1892 ἀπὸ τὸν Γεώργιο Λέκα καὶ τὸν Γεώργιο Δρίβα, ποὺ εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς τοῦ νομοῦ Λακωνίας. Ἀρχικῶς εἰσήγαγαν τυριά, ἀλλὰ σὲ λίγο ἐφεραν καὶ λάδια, ἑλῆς, σῦκα καὶ ἄλλα εἶδη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ 1895 ὁ Λέκας ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα, ὅπου κατέβαλε ἰδιαιτέρες προσπάθειες γιὰ τὴ βελτίωση τῆς συσκευασίας τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων, ὥστε νὰ μποροῦν αὐτὰ νὰ συναγωνισθοῦν τὰ ἰταλικά καὶ ἄλλων προελεύσεων φαγώσιμα εἶδη.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν εισαγωγικῶν οἴκων ποὺ ἰδρύθησαν ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἑλληνικῆς μεταναστεύσεως ἦταν τοῦ Κωνσταντίνου Γαλανοπούλου, ἀπὸ τὰς Καλάμας, τοῦ Γεωργίου Καλογερά, ἀπὸ τὴ Μονεμβασία, τοῦ Βασιλείου Σπυροπούλου, ἀπὸ τὴ Μεσσηνία, τοῦ Σταματίου Σταματοπούλου, ἀπὸ τὴν Εὐβοία, τῶν Ἀδελφῶν Πόλλη, ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, ὄλων στὴ Νέα Ὑόρκη, τῶν Ἀδελφῶν Δεληγιάννη στὸ Σικάγο, καὶ ἄλλων στὸ Λόουελ, στὴ Βοστώνη, στὸ Νητηρόιτ καὶ σ' ἄλλες πόλεις, ὅπου ἀπὸ ἠορὴς εἶχαν δημιουργηθῆ πυρῆνες ἑλληνικῶν παροικιῶν. Μὲ τὴν αὔξησιν τῆς ζήτησεως τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων, ἤλθαν σιγά-σιγά καὶ ἄλλοι ἔμποροι τῶν εἰδῶν αὐτῶν, ὅπως οἱ ἀδελφοὶ Μικρούτσικοι, οἱ ἀδελφοὶ Μοσχοκλάδαι, ὁ Γεράσιμος Μακρῆς καὶ ἄλλοι στὴ Νέα Ὑόρκη, οἱ ἀδελφοὶ Χονδρούλη στὴ Βαλτιμόρη, οἱ ἀδελφοὶ Κακαράκη καὶ οἱ ἀδελφοὶ Μαλλιάρια στὸ Σικάγο, οἱ ἀδελφοὶ Τσοῦλου καὶ Γ. Κουτσοπανάγος μὲ τὸ Atlas Grocery Co στὸ Σικάγο καὶ οἱ ἀδελφοὶ Πάππα καὶ οἱ ἀδελφοὶ Κόντα στὴ Βοστώνη. Ἀλλὰ τὰ ἀναφερόμενα ταῦτα ὀνόματα δὲν εἶναι παρὰ ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ ὀνόματα πολλῶν δεκάδων εισαγωγικῶν ἑλληνικῶν οἴκων σ' ὅλη τὴν Ἀμερική. Πολὺ συνετέλεσε στὴν αὔξησιν τῶν συναλλαγῶν μὲ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐγκαινίαση τακτικῆς ὑπερωκεανείου γραμμῆς, στὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὰς Πάτρας καὶ ἀργότερα ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ὅτι χάρις στὶς συστάσεις τῶν Ἑλλήνων εισαγωγέων, καλυτέρευσε καὶ ἡ συσκευασία τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων. Δυστυχῶς, ὑπῆρξαν ἀρκετὲς περιπτώσεις νοθείας ἢ ἐλαττωματικῆς συσκευασίας, πρᾶγμα ποὺ ἀνάγκασε καὶ τὶς ἀμερικανικὲς ἀρχὲς νὰ ἐπέμβουν, πρὸς μεγάλη ζημίαν τῆς διαδόσεως τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων στὴ χώρα αὐτή. Παρ' ὅλον ὅτι ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν Νέων Χωρῶν καὶ ὕστερα, τὰ καπνὰ ἀντιπροσωπεύουν εἰς δολλάρια τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸ τῶν εισαγωγῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἄλλα ἑλληνικὰ προϊόντα ἀξίας πολλῶν χιλιάδων δολλαρίων ἔφθαναν κάθε χρόνο στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖς.

Στὸν ἀκόλουθο πίνακα δίδονται οἱ εισαγωγὲς καὶ ἐξαγωγὲς γιὰ τὴν περίοδο 1898-1910. Οἱ ἀριθμοὶ ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἀξίαν τῶν εισαχθέντων ἢ ἐξαχθέντων προϊόντων εἰς δολλάρια :

Ἔτος	Εἰσαγωγὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα	Ἐξαγωγὲς στὴν Ἑλλάδα
1898	910.390	127.559
1899	944.521	213.507
1900	1.122.855	290.709
1901	1.124.775	291.538
1902	1.563.142	305.950
1903	1.326.935	330.844
1904	1.588.946	242.229
1905	1.270.792	181.970
1906	2.032.408	239.726
1907	3.086.417	1.634.431
1908	2.219.692	1.736.331
1909	2.328.277	578.574
1910	3.157.448	518.167

Σύμφωνα μὲ στατιστικὲς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, κατὰ

την περίοδο 1910—1914 είχαν εισαχθῆ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα προϊόντα ἀξίας 3.329.000 δολλαρίων τὸ χρόνο. Γιὰ τὴν περίοδο 1915—1919 ὁ μέσος ὀρος τῶν ἐτησίων εισαγωγῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀνέβηκε σὲ 12.429.000 δολλάρια, ποσὸ τὸ ὁποῖο συμπεριλαμβάνει καὶ τὶς εισαγωγὲς μακεδονικῶν καπνῶν, ποὺ πρὶν ἀπὸ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους ἔμπαιναν στὴν κατηγορία τῶν εισαγωγῶν ἀπὸ τὴν εὐρωπαϊκὴ Τουρκία.

Στὸν ἀκόλουθο πίνακα δίδονται ἀναλυτικῶς οἱ εισαγωγὲς μὲ τὴν ἀξία τους εἰς δολάρια μερικῶν φαγώσιμων ἑλληνικῶν προϊόντων, ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1942. Οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τῆς Ὑπηρεσίας Στατιστικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Σύμφωνα μὲ τὸν κατωτέρω πίνακα ἀπὸ τὸ 1929 καὶ ὕστερα ἐλαττώθηκαν σημαντικῶς οἱ ποσότητες τῆς σταφίδος ποὺ ἔμπαιναν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ 1908 εἶχαν εισαχθῆ σταφίδες ἀξίας 1.023.410 δολλαρίων καὶ τὸ 1909 οἱ εισαγωγὲς ἀνέβηκαν στὰ 1.257.029 δολλάρια. Τὸ 1924 εἰσήχθησαν σταφίδες ἀξίας 990.306 δολλαρίων καὶ τὸ 1928 οἱ εισαγωγὲς ἦταν ἀξίας 931,124 δολλαρίων. Τὸ 1933 μόνον 350.204 δολλαρίων σταφίδες μπῆκαν καὶ τὸ 1939 οἱ εισαγωγὲς ἔπεσαν στὰ 175.469 δολλάρια. Αὐτὸ ὀφείλεται στὸ μεγάλο συναγωνισμὸ τῶν σταφίδων τῆς Καλιφορνίας, ὅπου οἱ παραγωγοὶ ἔχουν δημιουργήσει ὠρισμένους τύπους τοῦ προϊόντος καὶ παραδίδουν σύμφωνα μ' αὐτοὺς στοὺς καταναλωτὰς.

Στὰ λάδια ἐσημειώθη τὰ τελευταῖα χρόνια σημαντικὴ αὐξησις τῶν εισαγωγῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ ἀναφέρονται στὸν πᾶρα κάτω πίνακα περιλαμβάνουν τόσο τὰ ἐλαιόλαδα ποὺ οἱ ἀμερικανικὲς τελωνειακὲς ὑπηρεσίαι τὰ θεωροῦν «φαγώσιμα» ὅσο καὶ τὰ ἄλλα ἐλαιόλαδα ποὺ τὰ κατατάσσουν στὴν κατηγορία τῶν «μὴ φαγώσιμων». Στὰ τελευταῖα αὐτὰ μπαίνουν ὅλα τὰ ἐλαιόλαδα μὲ δξύτητα μεγαλύτερη ἀπὸ ἐκείνην ποὺ καθορίζει ὁ ἀμερικανικὸς Νόμος γιὰ τὰ «φαγώσιμα» λάδια. Τόσο σὲ ποσότητα, ὅσο καὶ σὲ ἀξία, τὰ λάδια ποὺ τὰ κατέταξαν ὡς «μὴ φαγώσιμα» ἦταν κατὰ πολὺ περισσότερα τῶν «φαγώσιμων», σύμφωνα μὲ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Ἡ βιομηχανία τῶν ἐλαιολάδων στὴν Ἑλλάδα ἔκαμε σημαντικὲς προόδους κατὰ τὰ τελευταῖα 10—15 χρόνια. Φαίνεται ὅτι οἱ ἐλαιουργικὲς ἑταιρεῖαι καὶ οἱ ἐξαγωγεῖς ἐν γένει ἀντελήφθησαν ὅτι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ συναγωνισθοῦν τὰ ἰταλικά, τὰ γαλλικά, τὰ ἰσπανικά κ' ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαιόλαδα τῆς Βορείου Ἀφρικῆς (Τύνιδος καὶ Ἀλγερίου) εἶναι νὰ διυλίζουν τὴ δική τους παραγωγή μὲ ἐπιστημονικὸ τρόπο καὶ νὰ στέλνουν στὸ ἐξωτερικὸ λάδια σύμφωνα μὲ τοὺς «τύπους» ποὺ ζητεῖ κάθε ἀγορὰ ἢ ὠρισμένοι μεγάλοι πελάται.

Ἔτος	Τυριά	Ἑληές	Σταφίδες	Σῦκα	Ἐλαιόλαδα	Διάφορα Φρούτα
1924	\$ 475.826	760.192	990.306	343.127	568.912	88.640
1925	328.482	698.427	907.654	225.636	1.191.467	30.572
1926	597.767	384.837	697.590	338.546	120.710	339.547
1927	606.563	65.248	912.065	125.044	735.386	593.785
1928	637.183	153.121	931.124	221.475	398.498	521.015
1929	479.423	184.983	705.192	308.364	696.803	583.227
1930	339.294	306.237	504.154	109.727	64.852	245.361
1931	180.138	421.538	392.774	63.389	223.213	677.929
1932	168.312	264.072	367.971	41.553	328.964	953
1933	260.003	219.186	350.204	47.888	657.649	637.593
1934	232.799	290.661	422.744	84.420	472.595	
1935	232.474	341.641	338.656	106.235	1.035.842	
1936	303.210	343.282	331.702	96.772	327.594	
1937	257.467	419.723	279.928	147.564	1.063.324	
1938	176.266	444.555	219.764	89.756	1.297.067	
1939	117.048	417.237	175.469	126.513	3.209.663	
1940	91.811	390.098	87.036	47.529	4.412.767	
1941	45.404	73.499	24.540	1.843	1.018.069	
1942	5.373	12.879	4.812	781	437.136	

Μετὰ τὴν ποτοαπαγόρευσιν

Μὲ τὴν ἄρση τῆς ποτοαπαγορεύσεως, ἄρχισαν νὰ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα κονιάκ, οὔζα, κρασιά καὶ ἄλλα ποτά. Τὸ 1934, οἰνοπνευματώδη συνολικῆς ἀξίας 198,489 δολλαρίων εἰσῆχθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ 1937 οἱ εἰσαγωγές τῶν ποτῶν ἀνέβηκαν σὲ 216,157 δολλάρια. Τὸ 1939 εἰσῆχθησαν ποτά ἀξίας 185,669 δολλαρίων καὶ 186,385 δολλαρίων τὸ 1940. Μεταξὺ τῶν κυριωτέρων εἰσαγωγῶν ἑλληνικῶν ποτῶν εἶναι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν οἶκο Λέκα καὶ Δρίβα, καὶ ὁ παναμερικανικῆς φήμης οἶκος τροφίμων R. C. Williams καὶ Co., τοῦ ὁποῦ το ἑλληνικὸ τμῆμα διευθύνει ὁ ὀλυμπιονίκης κ. Δημ. Τόφαλος. Ὁ οἶκος R.C. Williams & Co. ἰδρύθη τὸ 1811 καὶ ἄρχισε τὴν εἰσαγωγή ἑλληνικῶν σταφίδων καὶ σύκων ἀπὸ τὸ 1845. Τώρα ἀντιπροσωπεύει στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες τὰ κονιάκ Μεταξᾶ καὶ τὴ Μαυροδάφνη «Ἀχαῖα». Τὰ 82% τῶν εἰσαγωγῶν ποτῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἦλθαν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ εἰς ἀναγνώριση τῶν ὑπηρεσιῶν πού προσέφερε γιὰ τὴ διάδοση τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων, ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παρασημοφόρησε τὸν κ. A. P. Williams, πρόεδρο τῆς ἐταιρείας.

Τὰ ἑλληνικὰ προϊόντα ἐξακολουθοῦν νὰ πωλοῦνται στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες κυρίως σὲ καταστήματα πού ἔχουν ἑλληνικὴ ἢ ἀνάμικτὴ ἑλληνικὴ, ἀρμενικὴ, συριακὴ καὶ Ἰταλικὴ πελατεία. Στὶς πόλεις ὅπου εἶναι συγκεντρωμένοι ἄρκετοὶ Ἕλληνες, ὑπάρχουν πάντοτε ἓνα ἢ περισσότερα παντοπωλεῖα πού εἰδικεύονται στὴν πώληση ἑλληνικῶν προϊόντων. Πολλὰ ὅμως ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ ἑλληνικὰ παντοπωλεῖα ἔχουν ἐξελιχθῆ σὲ ἀμερικανικὰ grocery stores ἢ σὲ super markets, ὅπου πωλοῦνται ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ἀποικιακὰ, φρούτα, κρέατα καὶ ἄλλα εἶδη. Τὰ καταστήματα αὐτὰ ἔχουν κυρίως ἀμερικανικὴ πελατεία καὶ συναγωνίζονται τὰ chain stores.

Ἄλλὰ δὲν ὑπάρχει κλάδος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας τῶν Ἠν. Πολιτειῶν, στὸν ὁποῖο νὰ μὴν ἔχουν ἐπιδοθῆ οἱ Ἕλληνες, πού ἔδειξαν ἐξαιρετικὴ ἰκανότητα προσαρμογῆς καὶ κατάρθωσαν, μέσα σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα, νὰ μάθουν τὰ μυστικὰ τῶσων καὶ τῶσων ἐργασιῶν. Πολλὲς φορὲς βλέπει κανεὶς τὸν ἴδιο μετανάστη νὰ ἐπιδίδεται σ' ἐνὸς εἶδους ἐπιχείρησι καὶ ὅταν αὐτὴ δὲν ἀποδίδῃ στὸ βαθμὸ πού θὰ ἰκανοποιούσε τὶς προσδοκίαις του, νὰ τὴν ἀφήνῃ γιὰ ν' ἀρχίσῃ ἄλλη ὅλων διόλου διαφορετικὴ. Μὲ τὸ ἀνήσυχον πνεῦμα πού τοὺς διακρίνει, οἱ Ἕλληνες ζήτησαν νέους ὀρίζοντες σὲ κάθε γωνιᾷ τῆς ἀπέραντης αὐτῆς χώρας, καὶ δὲν ἄργησαν νὰ δημιουργήσουν ἐπαφές καὶ φιλίαι στὸ νέο τους περιβάλλον, χάρις στὶς ὁποῖες ἀπέκτησαν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ κοινοῦ καὶ εὐδοκίμησαν στὶς ἐργασίες τους.